

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2To/12/2025
Identifikačné číslo spisu:	9523100214
Dátum vydania rozhodnutia:	14.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:9523100214.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Beáty Javorkovej a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného JUDr. Š. O. pre prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a iné, o námietke zaujatosti obvineného proti predsedníčke senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Dane Wänkeovej na neverejnom zasadnutí konanom 14. októbra 2025 v Bratislave takto:

rozhodol:

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku predsedníčka senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Dana Wänkeová nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného JUDr. Š. O. vedenej pod sp. zn. 2 To 12/2025.

Odôvodnenie

Na Najvyššom súde Slovenskej republiky sa na podklade odvolania obvineného JUDr. Š. O. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 30. mája 2025, sp. zn. 1T/8/2025, vedie odvolacie konanie evidované pod sp. zn. 2 To 12/2025.

Obvinený JUDr. Š. O. písomným podaním z 30. septembra 2025 vzniesol proti predsedníčke senátu 2T sudkyňi JUDr. Dane Wänkeovej námietku zaujatosti. Odôvodnil ju tým, že namietaná sudkyňa mala vzniesť sama námietku zaujatosti, nakoľko na ňu v minulosti podal trestné oznámenie, keď sa nezákonným spôsobom stala členkou senátu v mediálnej kauze obvineného E. a spol. To, že bola v uvedenej veci nezákonnou sudkyňou potvrdil aj štrasburský súd, a celá vec sa nepoznaním práva zo strany tejto sudkyne pojednáva nanovo.

K námietke zaujatosti sa vyjadrila predsedníčka senátu JUDr. Dana Wänkeová a uviedla, že s JUDr. Š. O. bola v minulosti zaradená do senátu 4T a tento podal na ňu trestné oznámenie v roku 2018. Napriek uvedenému nemá k obžalovanému ako k osobe, a ani k samotnej prejednávanej veci akýkoľvek pomer, či vzťah. Subjektívne sa necíti zaujatá, s obžalovaným si síce tyká, avšak nie sú v žiadnom kontakte a od jeho odchodu do dôchodku sa nestretli, ani sa nekontaktujú a nevyhľadávajú. Je toho názoru, že nie sú dané ani objektívne dôvody na jej vylúčenie, pretože napriek podanému trestnému oznámeniu - k žiadnym okolnostiam nebola vypočutá, nemá vedomosť o tom, že by sa obžalovaným uvádzané trestné

oznámenie akýmkoľvek spôsobom riešilo. Len samotné podanie trestného oznámenia nemôže vyvolať pochybnosti o jej nezaujatosti, navyše svoju prácu vykonáva profesionálne a podanie trestného oznámenia v minulosti neovplyvňuje jej nestranné a nezávislé rozhodovanie vo veci. Pokiaľ ide o samotné dôvody, na ktoré poukazuje obžalovaný zastáva názor, že namieta v zásade jej rozhodovaciu činnosť, pričom pre úplnosť doplnia, že skutočnosť, že mala byť „nezákonnou sudkyňou“ nebolo predmetom rozhodovania Európskeho súdu pre ľudské práva. Na základe dovolania bol síce zrušený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. júna 2018, sp. zn. 4 To 1/2018, a to rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2024, sp. zn. 2 TdoV 10/2021, avšak uvedené nemá žiadny vplyv na trestnú vec JUDr. Š. O.. Z uvedených dôvodov sa v predmetnej veci necíti zaujatá a je toho názoru, že nie sú dané dôvody pre jej vylúčenie.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

Podľa vyššie citovaného ustanovenia § 31 ods. 1 Trestného poriadku za „pomer k prejednávanej veci“ treba rozumieť určitú participáciu či zainteresovanosť na skutku, resp. na výsledku konania osobného charakteru, najmä takú skutočnosť, že orgán či osoba uvedená v tomto ustanovení je poškodeným trestným činom alebo poškodenou je blízka osoba. Pomerom k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencovi alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní treba rozumieť taký vzťah, ktorý vyvoláva relevantnú pochybnosť o nestrannosti pri rozhodovaní, predovšetkým príbuzenský alebo obdobný pomer, bližší priateľský či kamarátsky vzťah alebo opačne negatívny vzťah charakteru nepriateľského. Pritom vzťahy vymedzené v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré odôvodňujú vylúčenie sudcu, majú zostupnú tendenciu, keď vzťah s najväčším potenciálom vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, je pomer k veci a na opačnom konci spektra stojí pomer k inému orgánu činnému v danom konaní. Teda to, čo stačí pre vylúčenie sudcu pre jeho pomer k obvinenému ako osobe, ktorej sa úkon priamo týka, nebude spravidla stačiť pre jeho vylúčenie z dôvodu pomeru k jeho obhajcovi, resp. k inému orgánu činnému v konaní, ktorých sa úkony súdu spravidla priamo netýkajú (primerane IV. ÚS 310/2020).

Požiadavku nestrannosti súdu (sudcu) možno abstrahovať z čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nestrannosť možno definovať ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktorú nadväzuje aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2005, sp. zn. I. ÚS 46/05).

O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám, pričom pri výkone súdnictva musí za každých okolností zachovať vecný prístup a ovládať svoju subjektívnu sféru vnútorných pocitov, ako aj svoje konanie či už navonok správaním sa počas interakcie so subjektmi konania, ale aj v samotnom rozhodovaní, t. j. v spôsobe, forme a obsahu odôvodnenia rozhodnutia (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2024, sp. zn. 2 TdoVS 4/2024).

V prípade, že v konaní dôjde čo i len k zdanlivému (avšak materiálne podloženému) narušeniu schopnosti sudcu rozhodnúť vo veci spravodlivo, nastupujú právnym poriadkom aprobované nástroje zabezpečenia týchto ústavných požiadaviek vlastností sudcu, akým je aj právo obvineného vzniesť námietku zaujatosti voči konkrétnemu sudcovi, čo je nasledované povinnosťou obvineného poukázať na konkrétne skutočnosti spochybňujúce schopnosti sudcu rozhodnúť vo veci nezaujato a nestranne.

V súlade s vyššie uvedeným je potrebné poukázať na dlhodobu aplikovanú a ústavne verifikovanú dvoj etapovú posudzovanú nestrannosti konkrétného sudcu (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. júna 2021, sp. zn. III. ÚS 39/2021), aprobovanú aj Európskym súdom pre ľudské práva (napr. Kyprianou proti Cypru z 15. decembra 2005, č. 73797/01, alebo Micallef proti Malte z 15. októbra 2009, č. 17056/06).

V prvej etape testu nestrannosti je posudzovaná tzv. subjektívna nestrannosť, v rámci ktorej sa zisťuje existencia a prípadná miera osobného presvedčenia, predsudku, alebo iného záujmu konkrétného sudcu v konkrétnom prípade a teda jeho skutočná zaujatosť. Inými slovami, posudzuje sa osobné presvedčenie (postoj) daného sudcu ku konkrétnemu prípadu resp. konkrétnym osobám figurujúcich v danej veci. Uplatňovaním prezumpcie nestrannosti sa dôkazné bremeno jej vyvrátenia prenáša na namietateľa, pričom pre jeho úspešné namietanie je potrebné skúmať skutočné vnútorné presvedčenie namietaného sudcu, ktoré musí mať materializovaný (zhmotnený) charakter v podobe napríklad jeho overiteľných a preukázateľných výrokov, alebo iných, navonok preukázateľných aktivít (správaní sa sudcu).

V rámci druhej (prísnejšie hodnotenej) etapy testu nestrannosti sa skúma objektívna nestrannosť, spočívajúca na tzv. teórii zdania, podľa ktorej nepostačuje, že namietaný sudca je subjektívne (skutočne) nestranný, musí tak aj pôsobiť nie len na účastníkov konania, ale aj na nezainteresovaného pozorovateľa (širokú verejnosť). Je povinnosťou senátu konajúceho o námietke zaujatosti v tejto etape skúmať (ne)existenciu takých skutočností, ktoré by jednotlivito ako aj vo vzájomnej súvislosti dokázali vzbudzovať pochybnosti (určitej miery resp. intenzity) o tom, že konajúci sudca nedokáže vo veci rozhodnúť nezaujato a nestranne, teda objektívne a spravodlivo.

Dôvody vylúčenia je potrebné vždy skúmať s rovnakou dôkladnosťou, ako aj dôvody nevylúčenia sudcu z rozhodovania vo veci, keďže iba takýto (rovnomerný) prieskum dokáže zabezpečiť garanciu ústavnej požiadavky zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Nedodržaním takéhoto mechanizmu by dochádzalo k neželanému stavu, v ktorom by obvinený dokázal personálne kreovať jeho predstavám (v závislosti od požadovaného výsledku) zodpovedajúci senát.

Vo vzťahu k námietke zaujatosti smerujúcej proti JUDr. Dane Wänkeovej je táto vo svojej podstate založená na skutočnosti, že na sudkyňu v minulosti obvinený podal trestné oznámenie.

K uvedenému je potrebné uviesť, že ústavnú garanciu zákonného sudcu ako súčasť práva na spravodlivý súdny proces nemožno stotožňovať s (neexistujúcim) „právom na sudcu podľa vôle obvineného.“

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na ustálenú judikatúru, ktorá uvádza napríklad, že žaloba na ochranu osobnosti podaná obžalovaným v civilnom konaní proti sudcovi, ktorý prejednáva trestnú vec obžalovaného sama osebe nespĺňa zákonné podmienky uvedené v § 31 ods. 1 Trestného poriadku na jeho vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej veci (R 22/2011). Uplatnenie inštitútu o vylúčení orgánu činného v trestnom konaní (súdu) prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia vzťahu uvedeného v § 31 ods. 1 Trestného poriadku preukázaná. Nebude to tak vtedy, ak obvinený podá na sudcov konajúceho súdu trestné oznámenie (R 11/2009, primerane aj Najvyšší súd Českej republiky Nao 70/2009). Tieto závery platia analogicky aj na podnety sudcov na ich disciplinárne prejednanie. Vychádza sa tu z toho, že opačný prístup by umožňoval procesným stranám ľahko dosiahnuť vylúčenie tých sudcov, ktorí im nevyhovujú, a to podaním akéhokoľvek uvedeného podania z akýchkoľvek dôvodov a v akejkolvek veci, čo nie je možné akceptovať a čo by aj bolo porušením práva účastníka konania na zákonného sudcu. Podávanie rôznych návrhov, a to napríklad aj provokatívne, či

urážlivo formulovaných je bežnou súčasťou práce sudcov, a preto nimi nemožno odôvodňovať založenie dostatočne intenzívneho negatívneho vzťahu k účastníkom, prípadne k ich zástupcom (primerane Ústavný súd Českej republiky II. ÚS 105/11).

Konkluzívne tak možno uviesť, že ani z pohľadu prísnejšie hodnoteného testu objektívnej nestrannosti (v súlade s citovanou judikaturou) nemožno nadobudnúť (dostatočne intenzívne) zdanie o tom, že by JUDr. Dana Wänkeová nedokázala rozhodnúť vo veci obvineného v súlade s platným právnym (a skutkovým) stavom len pre skutočnosť, že na sudkyňu obvinený v minulosti podal trestné oznámenie.

Senát z týchto dôvodov rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a to tak, že JUDr. Danu Wänkeovú nevyhlásil z rozhodovania v trestnej veci obvineného JUDr. Š. O..

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť do 3 (troch) pracovných dní od jeho oznámenia. Sťažnosť sa podáva na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Oznámením uznesenia je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručenie rovnopisu uznesenia. Podaná sťažnosť nemá odkladný účinok.